

Il. 1: Trzy najczęściej spotykane w Europie Północnej ssaki morskie: morświn, foka pospolita i foka szara. Ilustracje: Sara Ortiz (Uniwersytet Południowej Danii).

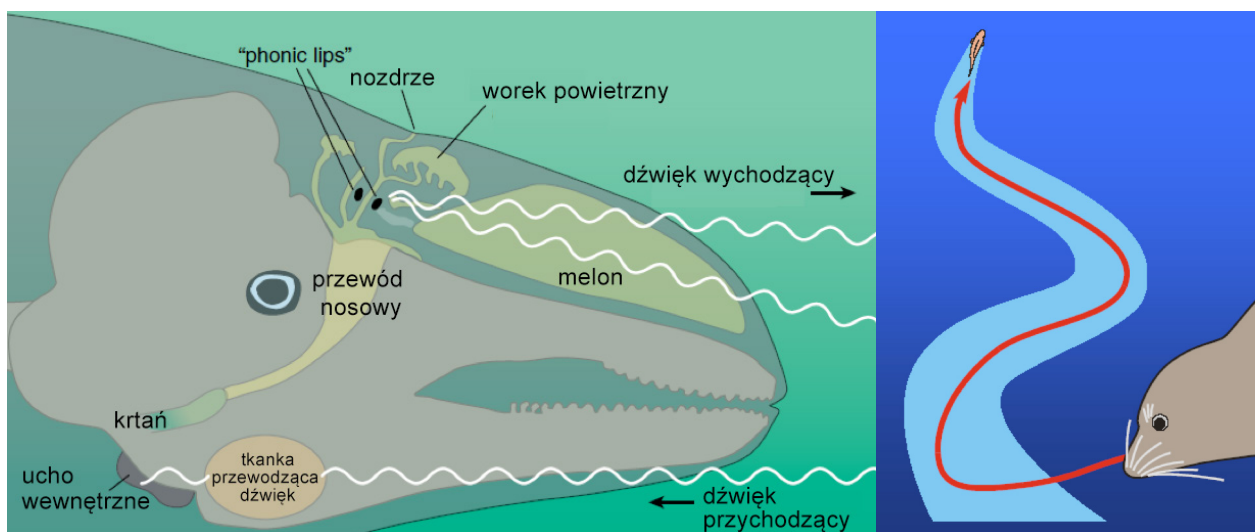
Do ssaków morskich zalicza się wieloryby, foki, lwy morskie, diugonie, manaty, wydry morskie i niedźwiedzie polarne. Można wyróżnić blisko 130 gatunków tych zwierząt.

Przodkowie ssaków morskich żyli dawniej na lądzie, ale one same współcześnie większość czasu spędzają w środowisku wodnym – stało się jasne, że poszukiwanie pokarmu w wodzie się opłaca. Pierwsze walenie opuściły ląd ponad 40 milionów lat temu. Najmłodszy gatunek ssaka morskiego – niedźwiedź polarny – oddzielił się od gałęzi lądowej przed milionem lat.

Ssaki morskie wytworzyły szereg przystosowań, które pozwalają im...

- ... sprawnie poruszać się w wodzie
- ... nurkować – często przez wiele godzin i na duże głębokości (kilka kilometrów)
- ... oszczędzać ciepło, zazwyczaj dzięki imponującej sierści lub warstwie tłuszczowej
- ... dobrze widzieć i słyszeć pod wodą.

Ponieważ dźwięki bardzo skutecznie rozchodzą się pod wodą, dla większości ssaków morskich **kluczowym zmysłem jest słuch**. Delfiny i inne zębowce posiadają **zdolność echolokacji**: są w stanie odnaleźć pokarm za pomocą echa, którego źródłem są emitowane przez nie kliknięcia. Fokom z kolei zawirowania wody spowodowane przez przepływające w pobliżu ryby pomagają wykryć **wąsy czuciowe** (zwane wibrysami).

Il. 2: Po lewej: Emisja i odbiór dźwięku u morświna. Ilustracja: American Scientist. Po prawej: Foka za pomocą wąsów czuciowych wykrywa ślad pozostawiony przez rybę. Ilustracja: Wolf Hanke, Uniwersytet w Rostocku

Ssaki morskie czerpią pokarm z różnych źródeł:

- fiszbinowce żywią się kryłem i innymi drobnymi zwierzętami morskimi
- zębowce żywią się rybami i kałamarnicami, czasami poszukując ich na głębokości ponad 1 km; niektóre delfiny, na przykład orki oceaniczne, żywią się również innymi ssakami morskimi
- foki i lwy morskie żywią się przede wszystkim rybami i kałamarnicami; niektóre gatunki w ich poszukiwaniu nurkują na duże głębokości
- manatom za pokarm służą glony i rośliny morskie
- wydry morskie żywią się jeżowcami i małżami
- niedźwiedzie morskie jedzą foki

Działalność ludzka z różnych przyczyn stanowi zagrożenie dla ssaków morskich:

- ssaki morskie zaplątują się w sieci połowowe
- do ich organizmu przedostają się duże ilości zanieczyszczeń
- niekiedy w żołądkach zwierząt znajdujemy duże ilości plastiku
- niektóre wieloryby boją się podwodnego hałasu generowanego przez łodzie, sonary i prace budowlane

Il. 3: Morświny w Bałtyku. Zdjęcie: Annika Toth